

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ
З СУАЙЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

№ 11 (1069). Сакавік 1969 г.

Год выдання 14-ы

Цана 2 кап.

ДЗЕЛЯ ДАБРА ЛЮДСКОГА

Гэтых людзей выбраў народ сваімі пасланцамі ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. На нашых здымках:

загачыца свінафермы калгаса імя Дзяржынскага Мазырскага раёна Яўгенія АСТАПЕНКА,

токара Мінскага станкабудаўнічага заводу імя Кірава Іван КАПАЧЭУСКІ,

работніца Мінскага швейнага аб'яднання імя Крупскай Ганна САЛАДУХІНА і юрысконсульт Тамара ПУЧОК,

старшы тэхнік-тэхнолаг аддзела галоўнага металурга Мінскага заводу аўтаматычных ліній Маргарыта ІЛЫНА,

брыгадзір кавальскага корпуса МТЗ Герой Сацыялістычнай Працы Фёдар САМУСЭУ,

электразваршчык будаўнічага ўпраўлення № 94 першага трэста горада Мінска Васіль ШЭЛЕСТ.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

У нядзелю, 16 сакавіка, у Беларусі праходзілі выбары ў мясцовыя Саветы дэпутатаў працоўных. Грамадзяне рэспублікі галасавалі за тых, хто на працягу двух год будзе кіраваць вобласцю, раёнам, горадам, пасёлкам, хто будзе дбаць і пра тое, каб збудавалі новую фабрыку ці пракласці новую дарогу, і пра тое, каб рабочаму даць лепшую кватэру, пабудаваць школу ў вёсцы, адкрыць новы палац культуры.

Выбары — гэта не толькі вялікая падзея ў грамадска-палітычным жыцці нашай дзяржавы, гэта не менш важная падзея нават у самай маленькай вёсцы, у кожнай савецкай сям'і. Усе, каму споўнілася восемнаццаць, у гэты дзень ідуць на выбарчыя ўчасткі, каб выканаць свой грамадзянскі абавязак, выказаць сваю грамадзянскую волю.

У гарадах на выбарчыя ўчасткі звычайна ідуць цэлымі сем'ямі, а то і ўсім домам, разам з суседзямі. У калга-

сах — прыязджаюць на аўтамашыне ўсёй вёскай ці то падкатваюць на ліхой тройцы, з песнямі, з пералівамі гармонікаў. Такім чынам, выбары ў Саветы — гэта не толькі важная падзея, але і вялікае свята. Можна смела дадаць — традыцыйнае. Як правіла, выбары ў нашай краіне праводзяцца ў першы месяц вясны.

Так было і на гэты раз. Не скупілася на ласку і цяпло вяснянае сакавіцкае сонца. Вуліцы гарадоў і вёсак поўніліся жывой людскою гамонкай. Звон цымбал і пераборы баяна не сціхалі далёка за поўнач. Пасля галасавання людзі не спыняліся разыходзіцца па хатах ці кватэрах. Заходзілі ў глядзельныя залы, дзе можна было аднавіць душой і парадавацца сэрцам, глядзячы на іскрыстае мастацтва танцораў, слухаючы гарэзлівую песню дзяўчат, любуючыся характэрам убрання і непасрэднасцю чалавечай радасці.

Такой была мінулая нядзеля з вонкавага боку. Аднак

галоўнае — гэта думкі, пацудзі і дзеліны людзей. Пра што думалі нашы людзі, аддаючы свае галасы за 81 812 кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў рэспублікі, ці былі яны ўпэўнены ў тых, каму ўручалі справу кіравання дзяржавай, свой лёс, лёс рэспублікі? Так, былі. Бо амаль усе, каго яны выбіралі, гэта людзі добра ім вядомыя, з якімі побач працуюць, якіх ведаюць не адзін год, якіх паважаюць і якім давяраюць.

Сярод гэтай колькасці кандыдатаў, якія цяпер сталі дэпутатамі абласных, раённых, гарадскіх, пасялковых і сельскіх Саветаў, 35 889 жанчын, што складае 43,9 працэнта, 35 928 членаў і кандыдатаў у члены партыі (43,9 працэнта), 11 090 камсамольцаў. Рабочыя і калгаснікі складаюць у толькі што абраных Саветах абсалютную большасць — 61,5 працэнта. Каля 300 дэпутатаў цяперашніх Саветаў рэспублікі — Герой Савецкага Саюза і Сацыялістычнай Працы, лаўрэаты Ленінскай і Дзяржаўнай прэміі,

тысячы маюць высокія ўрадавыя ўзнагароды — ордэны і медалі за ваенныя подзвігі і самаадданую працу ў мірныя дні.

Мінскія трактаразаводцы выбралі дэпутатам у гарадскі Савет сталіцы свайго таварыша Фёдара Самусёва. Ён працуе брыгадзірам у кавальскім корпусе. Аб тым, як працуе, гаворыць не варта: зорка Героя Сацыялістычнай Працы, што ўпрыгожвае грудзі Фёдара Канстанцінавіча, гаворыць і пра яго руплівасць, і пра ўмельства, і пра кемлівасць. І яго таварышы-трактарабудаўнікі ўпэўнены, што Фёдар Самусёў будзе дбаць пра інтарэсы рабочых.

А калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі імя Леніна Ваўкавыскага раёна ўжо ў трэці раз пасылаюць свайго прадстаўніком у раённы Савет Віктара Раманчука. Хто ж ён такі, Віктар Раманчук? Звычайны механізатар, вось ужо чатырнаццаць год водзіць ён трактар, узначальвае механізаванае звяно. Ка-

му ж, як не такому чалавеку, лепш ведаць патрэбы вёскі, праблемы сельскай гаспадаркі? І Віктар Браніслававіч як дэпутат многа зрабіў для паляпшэння быту ў сваім раёне, для забеспячэння культурных запатрабаванняў сялян.

У нашай краіне дэпутаты не імкнуцца стаць прафесійна-парламентарыямі. Але тым не менш яны добра разбіраюцца ў палітыцы, здольны вырашаць задачы, якія ставіць перад імі жыццё, не за страх, а за сумленне працуюць на грамадскім участку дзеля народа, дзеля дабра і правітання Радзімы.

«Ніколі яшчэ, — пісаў Ул. І. Ленін, — не было ў свеце такой дзяржаўнай улады БОЛЬШАСЦІ насельніцтва, улады гэтай большасці НА СПРАВЕ, як Савецкая ўлада».

Вось чаму 16 сакавіка грамадзяне Савецкай Беларусі актыўна прынялі ўдзел у выбарах у мясцовыя Саветы рэспублікі — органы сапраўднай улады народа.

ЗА ГАДЫ Савецкай улады ў Івацэвіцкім раёне пабудавана бальніца на 262 ложка, Быценьская і Целяханская пясчкова бальніцы на 100 ложкаў, Святавольская ўчастковая на 35 ложкаў, Хадавоўская ўчастковая на 25 ложкаў, Івацэвіцкі тубдиспансер, Грудапольская гарадская бальніца, дзіцячы санаторый «Сасновы бор», 4 урачэбныя амбулаторыі, 31 фельчарска-акушэрскі пункт, 6 здраўпунктаў. У раёне працуе 70 урачоў, 150 фельчараў і акушэраў, 183 медыцынскія сястры.

Бальніцы абсталяваны ўсім неабходным лабараторным і фізіятэрапеўтычным абсталяваннем.

А. ЛАУРАНЮК.

БОЛЬШ тысячы працоўных Талачыншчыны карыстаюцца зручным блакітным палівам — у іх кватэрах устаноўлены газавыя пліты. Толькі летась газіфікавана 570 кватэр жыхароў Талачына і вёсак раёна. У цяперашні час газавыя пліты ёсць бош чым у 800 кватэрах працаўнікоў сяла.

Газіфікацыя Талачыншчыны працягваецца. Запланавана ў бягучым годзе газіфікаваць яшчэ 500 кватэр у сельскай мясцовасці.

А. МАЗУР.

У 1968 годзе напавілі здароўе ў санаторыях і дамах адпачынку звыш 150 калгаснікаў Іванаўскага раёна. Акрамя таго, 11 чалавек пачыналі турысцкіх пуцёўках у Крыме, на Каўказе і ў іншых месцах. Пуцёўкі былі або льготныя, або бясплатныя.

Колькасць адпачываючых сёлета значна ўзрастае. Толькі ў першым квартале гэтага года набыта 60 пуцёвак у дамы адпачынку і санаторыі.

А. ШВАБ.

РАБОЧЫЯ саўгаса «Горацкі» Магілёўскай вобласці выбралі дэпутатам абласнога Савета Таццяну Зейдзіну. Дзяўчына ў 1967 годзе скончыла Шышаўскую сярэднюю школу і пайшла працаваць даяркай на ферму. За кароткі час яна сваёй стараннай працай заваявала павагу аднавяскоўцаў.

Фота С. СІДАВА.

ЦАЦКІ ПЕРАСЯКАЮЦЬ ГРАНІЦЫ

НА КРАЮ вёскі Дзедаўка стаіць прасторны дом Рыгора Шырая. Разам з жонкай Агаф'яй Іванаўнай яны выгадалі дзевяць дзяцей. Рэдкі дзень не прыносіць паштальён ім пісьмы ад сыноў і дачок.

«Усе нашы дзеці, — гаворыць Агаф'я Іванаўна, — вучыліся ў Людзяневіцкай сярэдняй школе, а потым працягвалі адукацыю далей».

Ніна пасля дзесяцігодкі паступіла ў Пінскае педвучылішча, затым завочна скончыла БДУ імя Леніна і цяпер працуе дырэктарам адной са школ Салігорскага раёна. Выдатнікам у Людзяневіцкай дзесяцігодцы быў Іван. Ён марыў стаць інжынерам. Пасля заканчэння політэхнічнага інстытута Іван працуе інжынерам на адным з прадпрыемстваў Таліна. Рыгор закончыў лесатэхнічны інстытут. Цяпер ён выкладчык Мазырскага будаўнічага тэхнікума. Мастокам у Мурманску працуе Мікалай, адначасова завочна вучыцца ў марходным вучылішчы. Самы малодшы сын Барыс працуе ў Салігорску кранаўшчыком, ганарыцца сваёй прафесіяй будаўнікам. Міхаіл служыць у Савецкай Арміі, цяпер жыве ў горадзе Цюмені. Юля працуе на станцыі Козінікі Мазырскага раёна. Люба жыве ў Новадудкомлі, яна бухгалтар. Вера працуе на адным з прамысловых прадпрыемстваў Эстоніі.

І. НОВІКАУ.

КАЛІ наступае вечар, у прыёманскім сяле Дзяляцічы раздаюцца звонкія песні. Яны лунаюць над вёскай, над магутным Нёманам, абуджаюць наваколле.

Тут пляюць здаўна. Яшчэ ў змрочныя часы царскага прыгнёту і белапольскай акупацыі мясцовыя сяляне і плятагонны зацягвалі сумныя напевы. Пазней у гэтай вёсцы ўсё часцей сталі чуваць рэвалюцыйныя песні. Сорак год назад лепшыя спевакі

ПІНСКІ краязнаўчы музей арганізаваў сустрэчу першых старшын калгасаў Піншчыны. На запрашэнне адгукнуліся больш сарака чалавек.

Першыя... Першым заўсёды цяжка. Асабліва ў такім складаным, сапраўды рэвалюцыйным пераўтварэнні на сяле, якім з'явілася калектывізацыя.

І вось тыя, каму народ даверыў пракладаць першыя барозны калектывнага жыцця, сёння прыйшлі, каб успомніць гэты цяжкі гарачы час.

Вось да старых кроснаў, якія выстаўлены ў музей, падыходзіць Пётр Дзікавіцкі, былы старшыня калгаса ў вёсцы Вялікія Дзікавічы.

— Гэта ж мае кросны, — звяртаючыся да сяброў, гаворыць ён. — Я іх яшчэ ў 1935 годзе змайстраваў. Яны нас адзівалі, а частку палатна мы нават прадавалі. Сюды кросны я адвёз пасля вайны, калі бандыты, якіх многа пасля вайны бадзіла ся па лесе, забілі жонку. Думалі запалохаць людзей. Не выйшла. Калгас трывала стаў на ногі, а косці бандыцкіх вылюдкаў даўно знілі ў зямлі.

Каля аднаго са стэндаў стаіць сівы чалавек. Гэта Іван Дзмітрук, першы калгасны старшыня ў вёсцы Крыўцы. Ён уважліва разглядае макеты ўчастка топкага балота і такога ж масіва, ужо асушанага меліяратарамі. Калі экскурсавод сказаў, што гэтыя макеты зроблены ў калгасе імя Леніна, Іван Дзмітравіч не паверыў: быццам з балот, якія ляжалі вакол яго вёскі, копію здымаў.

Яго можна зразумець. Пінскія балоты мала чым адрозніваюцца адно ад другога. Былі яны вечно бядой селяніна, а сталі яго гордасцю і радасцю.

У 1949 годзе землякі аказалі Еўдані Чумакевіч вялікае давер'е, выбраўшы сваім старшынёй. Патрэбна была немалая мужнасць, каб узяць на сябе такі абавязак. Тым больш, што на руках жанчыны засталася сям'ера дзяцей, а ў памяці — свежыя ўспаміны аб пахаванні мужа, расстралянага фашыстамі.

Доўга працягвалася гэта сустрэча. Ветэраны ўспаміналі цяжкасці першых пасляваенных год, радасці, якія здабываліся не проста. Іх праца не прапала марна.

С. ШАПРА.

150 назваў дзіцячых цацак выпускае Мінскае вытворчае аб'яднанне «Мір». Вырабы прадпрыемства радуць не толькі нашых малых. Многія цацкі ідуць на экспарт. Прадукцыю беларускіх майстроў можна сустрэць на прылаўках дзіцячых магазінаў Аўстрыі, Швецыі, Канады, Аўстраліі і іншых краін. Чарговая партыя — больш як тысяча штук розных цацак — адпраўлена ў Англію.

За два месяцы сёлета года выканана экспертных заказаў на суму 23,6 тысячы рублёў. Гэта мініяцюрныя бильярды, аўтамабіны і аўтапаязды, будаўнічыя кубікі. Для дзяцей старэйшага ўзросту вырабляецца набор «Юны сталяр».

Выпуск цацак пастаянна расце. У 1969 годзе іх будзе выраблена амаль на дзевяць мільёнаў рублёў.

К. ЛОГВІН.

Дзяляціч аб'ядналіся ў хор. Песні дапамагалі сялянам змагацца з ворагамі, будаваць новае жыццё.

Пасля вайны хор стаў вядомы на ўсю рэспубліку. Ён выступаў у Навагрудку, Гродна, Мінску, Маскве. Спадабаліся канцэрты сельскага хору жыхарам Літвы, Латвіі, Польшчы.

Зараз у харавой капэле калгаса «Сцяг Саветаў» удзельнічае паўсотні чалавек. Кіруе ёй выкладчыца музыкі Марыя Дароніна.

Пранкіёна і шчыра гукаць у выкананні капэлы песні «Беларусь», «Прывітальная Маскве», «Зязюленька», «Мой мленскі захварэў» і многія іншыя.

В. КАПЦЛОВІЧ.

ЕЛЬСКАЕ будаўніча-мантажнае ўпраўленне набыло на Мазырскім заводзе меліярацыйных машын новы магутны канавакапальнік «Д-583». Ён выкарыстоўваецца для пракладкі калектарнай сеткі. Яго вага каля 40 тон, шырыня захопу — шэсць метраў.

За гадзіну машына капае на балоце 100 метраў канала і вымае каля 600 кубаметраў грунту.

За работай новага канавакапальніка сачылі канструктары Мазырскага завода меліярацыйных машын. Хутка пачнецца серыйны выпуск такіх гігантаў.

В. ХВАЙНЦКІ.

БОЛЬШ 20 відаў вырабаў, прадстаўленых эксперыментальна і м

аддзелам Барысаўскага шклозавода імя Дзяржынскага, атрымалі адабрэнне мастацкага савета Міністэрства прамысловасці будаўнічых матэрыялаў БССР. Распачата іх серыйная вытворчасць. Вырабы барысаўскіх шклозаводцаў карыстаюцца шырокім попытам у пакупнікоў. Яны экспануюцца на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі СССР, на кірмашы ў Лейпцыгу і на шматлікіх выстаўках.

П. БАРОДКА.

Рыхтуюцца да веснавой кампаніі работнікі Чэрвеньскага раённага аб'яднання «Сельгастэхніка». Сёлета яны ўжо адрамантавалі для калгасаў і саўгасаў Бярэзінскага, Пухавіцкага, Чэрвеньскага і іншых раёнаў 27 трактараў «МТЗ-50» і 21 гноераскідальнік. НА ЗДЫМКУ: чарговы адрамантаваны трактар з варот майстэрні вывёў слесар-зборшчык Мікалай ЕРАМЕЕУ. Справа — дэфектоўшчык Якаў МУРАШКА.

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

В воскресенье, 16 марта, в Белоруссии, как и по всему Советскому Союзу, прошли выборы в местные Советы депутатов трудящихся. Выборы у нас в стране не только событие огромной государственной важности, но и большой праздник. Так было и на этот раз. Среди тех, за кого отдали свои голоса граждане БССР, рабочие и колхозники, известные ученые и сельские учителя, партийные и советские работники, лучшие сыновья и дочери нашего народа. На протяжении двух лет они будут руководить областями, районами, городами, поселками, будут делать все, чтобы еще лучше, еще благоустроеннее стала наша жизнь («ДЗЕЛЯ ДАБРА ЛЮДСКОГА», 1 стр.).

В деревне Крошино, что неподалеку от Баранович, разместилась центральная усадьба колхоза «Победа». Накануне 50-летия Великого Октября артель была награждена орденом Трудового Красного Знамени. Это признание успехов, достигнутых благодаря упорному, самоотверженному труду льновода Лилин Кучур, доярки Ядвиги Орловой, трактористов братьев Владимира и Виктора Голос, инженера Ивана Лукашевича, председателя Абрама Мацковского и других труженников сельхозартели. Об их труде и отдыхе, о достижениях сельхозартели и планах на будущее рассказывается в статье «ГАСПАДАРЫ ЗЯМЛІ» (4-5 стр.).

Имя Геннадия Ивановича Цитовича, организатора и бессменного руководителя Государственного народного хора БССР, хорошо известно в нашей республике и за ее пределами. Статья заслуженного деятеля культуры Д. Журавлева «ТЫСЯЧЫ ЗВОНКІХ СТРУН» (6 стр.) рассказывает о Цитовиче как

об этнографе и фольклористе. Еще юношей увлекся Геннадий Цитович записью белорусских народных песен. Когда «репертуар» родных мест был исчерпан, он стал навещать в соседние деревни, а во время летних каникул совершил настоящее фольклорное путешествие на лодке и плотах по Днестру. Это юношеское увлечение стало делом всей жизни Геннадия Цитовича. Пожалуй, не найти на карте республики района, где бы не побывал неутомимый собиратель белорусских песен. Лучшие из них, а записано уже более трех тысяч, опубликованы и широко используются многочисленными хоровыми коллективами и композиторами.

О том, как отметит в этом году издательство «Беларусь» две знаменательные даты — 100-летие со дня рождения В. И. Ленина и 25-летие освобождения Белоруссии от немецко-фашистских захватчиков, сообщает директор издательства Захар Матузов в статье «БЕЛАРУСЬ-69» (6 стр.). План издательской Ленинианы включает в себя около тридцати изданий — книг, брошюр, плакатов, открыток. Среди них сборники «Письма трудящихся Белоруссии В. И. Ленину», «Имени Ленина» и другие. Героизму советских людей в годы Великой Отечественной войны посвящены мемуары бывшего начальника Белорусского штаба партизанского движения П. Калинина «Партизанская республика». В производстве находится большой сборник воспоминаний белорусских и польских партизан «В едином строю» — о совместной борьбе в годы Великой Отечественной войны против гитлеровских оккупантов.

В этом году московской косметической фабрике «Свобода» исполняется 125 лет. История ее началась в 40-х годах прошлого века. О высоких достоинствах и популярности современных изделий «Свободы» на мировом рынке свидетельствуют дипломы и медали, которыми они отмечены. Продукция московской косметической фабрики «Свобода» пользуется большим спросом у покупателей не только в Советском Союзе, но и за рубежом. Она экспортируется во Францию, Канаду, Японию, Польшу, ОАР — всего в 26 стран мира («ФАБРЫКА ВОДАРАУ», 8 стр.).

Pages from Lenin's Life

LEADER OF RUSSIA'S REVOLUTIONARY PROLETARIAT

In August 1893, Lenin left Samara for St. Petersburg, where he established ties with a circle of student Social-Democrats and with advanced workers, prominent among whom was I. V. Babushkin.

In 1894, Lenin brought out a major work, aimed against the Narodniks, entitled *What the «Friends of the People» Are and How They Fight the Social-Democrats*. The Narodniks were groups of revolutionary intellectuals who believed that capitalism would not develop in Russia, that Russia would take another way, quite different from those of other countries. They denied the historical role of the working class, believing the peasantry to be the principal revolutionary force and trying to rouse it to struggle against the autocracy. For that purpose, the revolutionary intellectuals went «into the midst» of the people, that is, to the villages. They took their name from the Russian word «narod», which means «people». But the peasants displayed a suspicious attitude to their preaching.

In his work, Lenin not only defeated the Narodniks, but for the first time in Russia gave a profound substantiation of the historical role of the working class in the country, as the guid-

ing and leading revolutionary force of society.

He was the first to put forward the great idea of an alliance between the working class and the peasantry, which alone could help to overthrow the autocracy, the landowners, and the bourgeoisie, and to establish the power of the working class and to build the new, communist society.

That same year, Lenin wrote another work, called *The Economic Content of Narodism and the Criticism of It in Mr. Struve's Book*. This was aimed not only against the Narodniks, but also against the «Legal Marxists», the name taken by bourgeois intellectuals who wrote in the censored periodicals. They tried to adapt Marxism to the interests of the bourgeoisie, and denied its revolutionary character.

Lenin plunged into the revolutionary work with tremendous energy and passion. He conducted propaganda among the workers and wrote leaflets, articles and pamphlets for them. These complete lack of rights of the workers were written in a clear and simple style and were within the reach of their untrained understanding. Lenin showed up the workers, their fierce exploitation by the capitalists, and the poverty of the toiling masses, and indicated the way of the working class struggle for liberation.

V. I. Lenin with members of St. Petersburg's League of Struggle for the Emancipation of the Wor-

king Class. Standing, from left to right: A. L. Malchenko, P. K. Zaporozhets, A. A. Vaneyev; sit-

ting: V. V. Starkov, G. M. Krzhizhanovsky, V. I. Lenin, Y. O. Martov, St. Petersburg, 1897.

Lenin was accepted as the leader of the St. Petersburg Marxists for his deep knowledge of Marxism and the ability to apply it to Russian conditions, for his firm conviction that the working class cause was invincible, and also for his outstanding skill in organization.

In the autumn of 1895, he united the Marxist circles in St. Petersburg into a single political organization, called the League of Struggle for the Emancipation of the Working Class. It was the embryo of the revolutionary Marxist working class party in Russia. But it existed only for a short time. In December of

that year, many of its leaders, including Lenin, were arrested. Lenin was imprisoned in St. Petersburg, and spent more than 14 months in solitary confinement. But he did not stop his work for the revolution. He continued to write pamphlets and leaflets and smuggled them out for the workers.

БУЙНЕЙШЫ

Ў СВЕЦЕ

ІМПРЭСАРЫЮ

Гэты адрас вядомы многім: Масква, Няглінная вуліца, дом 15. Тут знаходзіцца буйнейшае ў свеце гастрольнае бюро — «Дзяржканцэрт СССР», які арганізуе замежныя гастролі савецкіх тэатраў, ансамбляў, спевакоў і музыкантаў больш чым у ста краінах зямнога шара. У парадку культурнага абмену Дзяржканцэрт запрашае да нас артыстаў з-за рубяжа.

— План гастролі ў 1969 года вельмі вялікі, — расказвае дырэктар Дзяржканцэрта В. Боні. — У сувязі з 25-годдзем Народнай Рэспублікі Балгарыі там адбудуцца гастролі балетнай трупы Вялікага тэатра з удзелам народнай артысткі СССР Маі Плісецкай. У чэрвені спектаклі гэтай трупы ўбачаць англічане, а ў кастрычніку, у дні святкавання 20-годдзя Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, артысты балета выступяць у Берліне.

Балетная група Ленінградскага тэатра імя Кірава ў чэрвені прыме ўдзел у міжнародным фестывалі харэаграфічнага мастацтва ў Вене. А ў ліпені ў другі раз яна адправіцца з гастролі ў Японію.

Упершыню сёлета група артыстаў балета Вялікага тэатра паедзе на Філіпіны, дзе з удзелам мясцовых выканаўцаў дасць некалькі спектакляў.

Як заўсёды, вялікі «попыт» на гастролі нашых лепшых харэаграфічных ансамбляў. Грузінскі ансамбль танца выехаў у ФРГ, ансамбль Беларусі адправіцца ў Бельгію, малдаўскі «Жок» — у Бразілію, Уругвай, Чылі і іншыя краіны Лацінскай Амерыкі.

Адна з буйнейшых падзей у гастрольным жыцці Еўропы — гэта выступленне Вялікага тэатра на сцэне «Гранд-опера» ў Парыжы. Тут у снежні, упершыню пасля вядомых парызкіх «Рускіх сезонаў» 1910—1911 гадоў, будуць паказаны бесшматковыя творы рускай опернай класікі — «Барыс Годуноў», «Хаваншчына», «Князь Ігар», «Пікавая дама», «Югеній Анегін». Гэта ж труп атрымала гасціннае запрашэнне выступаць на сцэне Берлінскага опернага тэатра.

Бясспрэчна, увагу замежных глядачоў прыцягне цыкл з дзесяці канцэртаў савецкай музыкі, якія пройдуць у Парыжы з удзелам рэспубліканскай Рускай харавой капэлы пад кіраўніцтвам А. Юрлова.

Савецкае драматычнае мастацтва за рубяжом будзе прадстаўлена Малым тэатрам у Балгарыі і Ленінградскім тэатрам імя Горкага ў Венгрыі.

На гастролі адправіцца таксама лепшыя сімфанічныя аркестры, хоры, ансамбль скрыпачоў Вялікага тэатра.

М. ДАЛГАПОЛАУ.

● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

«ПАЎНЕЙШАЯ ЗГОДА»

У ЗША змяніўся прэзідэнт. Якую ж спадчыну пакінуў Джонсан Ніксану?

За час свайго ўладарання Джонсан не даў выбаршчыкам абяцанага дабрабыту. Народ стогне ад непасільных падаткаў. Шалее інфляцыя. Капіталістычная прапаганда падае, што віновікі інфляцыі — рабочыя, якія дамагаюцца вышэйшых заробкаў. З гэтай прычыны больш грошай з'яўляецца на рынку.

Аднак любому разважнаму чалавеку ясна, што ў краіне, якая вядзе вайну, інфляцыя непазбежна. На вайну ў В'етнаме ідзе штогод 32 мільярды долараў. Нехта ж павінен пакрыць гэтыя выдаткі.

Больш павялічваюць падаткі немагчыма, амерыканец і так паўгода працуе толькі нападаткі. Якое ж выйсце? Выпусціць больш грошай.

Нельга не адзначыць, што Джонсан некарогай частцы амерыканцаў павысіў заробковую плату і павялічыў размеры пенсій. Напрыклад, раней прэзідэнт атрымліваў у год 100 000 долараў — цяпер 200 000. Для кожнага экс-прэзідэнта пенсія ўзята з 25 000 долараў да 85 000. Не забыўся Джонсан і пра качэргэсменаў і сенатараў, іхнія аклады павялічыліся на 41 працэнт.

І што цікава. Калі ў кангрэсе паўстае пытанне аб тым, каб павысіць пенсіі простым грамадзянам, пачынаецца партыйнае змаганне. Дэмакраты галасуюць «за», рэспубліканцы — «супраць» альбо наадварот. Але калі рашаецца пытанне аб павелічэнні акладаў кангрэсменам і сенатарам, знікае двухпартыйнасць. Усе, як адзін, галасуюць «за». Паўнейшая згода!

Я. ШКРАБ.

ЗША.

● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ ● ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ

ГАСПАДАРЫ ЗЯМЛІ

Непадалёку ад Баранавіч раскінуліся землі калгаса «Перамога». Гэта адна з перадавых гаспадарак. За поспехі, дасягнутыя ў развіцці грамадскай гаспадаркі, напярэдадні 50-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі сельгасарцель была ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Добрых поспехаў дабіліся калгаснікі ў мінулым годзе, вялікія ў іх планы на будучае. Аб працаўніках арцелі, аб іх справах і пойдзе гутарка.

Стары калгаснік пенсіянер Іосіф Пятровіч Еўсявічкі ўспамінае:

— У Крошыне, дзе размясцілася цэнтральная сядзіба «Перамогі», і на суседніх землях, здаўна гаспадарыў памешчык Завадскі. Яго ўладанням, здавалася, не было канца, а сяляне пакутавалі ад беззямелля і жыллі ў галечы. Цяпер гэта ўсё наша. Толькі ворыва ў гаспадарцы 2 918 гектараў, а ўсяго ўгоддзяў больш 4 тысяч гектараў.

Гаспадары зямлі, калгаснікі, з году ў год павялічваюць ураджай. За апошнія

шэсць год, напрыклад, ураджайнасць зерневых у гаспадарцы ўзрасла з 15,6 да 23,1 цэнтнера, бульбы — з 90 да 160 цэнтнераў, ільновалакна — з 5,5 да 7,5 цэнтнера, цукровых буракоў — з 225 да 387 цэнтнераў з кожнага гектара.

...У паляводчай брыгадзе пасёлка Уласы восьмы год вырошчвае лён Лілія Кучур. Тры гады назад яе выбралі звеннявой. І зараз звяно збірае больш чым па 7 цэнтнераў ільновалакна і па 8 з лішнім цэнтнераў ільнасема з кожнага гектара.

Лілія Сямёнаўна добра ведае мясцовыя ўмовы, разумее тонкасці аграэхнікі льну і да таго ж умее зацікавіць людзей. Але вырошціць добры ўраджай — гэта яшчэ паўсправа. У народзе гавораць: «Лён нараджаецца двойчы — у полі і на сцелішчах». Таму льнаводы клапацяцца аб тым, каб ураджай своечасова ўбраць, абмалаціць і разаслаць саломку. У жыцці льнаводаў, бадай, гэта самы неспакойны час. Наглядай ды наглядай за сцелішчам.

— Стан саломкі трэба адчуваць пальцамі, як добры музыкант адчувае свой інструмент, — кажа Лілія Ся-

мёнаўна, — каб вызначыць, вылежалася траста ці не. Памыліцца нельга, калі хочаш здаць трасту дваццаць шостым нумарам. Гэта жаданне нярэдка збываецца. А што такое дваццаць шосты нумар? Пры такім нумары з аднаго кілаграма валакна можна выцягнуць трывалую з шаўкавістым адценнем нітку даўжынёй 26 кіламетраў. Для гэтага варта напрацаваць.

На жывёлагадоўчай ферме ў Крошыне больш дзесяці год працуе даяркай Ядвіга Арлоўская. Адночы здарыўся з ёй няшчасны выпадак. У час дойки адна з кароў некага спалохалася, рванулася з месца і моцна ўдарыла даярку.

Каля шасці месяцаў Ядвіга Іванаўна знаходзілася ў бальніцы з пераломам нагі, а калі здароўе палепшылася, прыйшла ў праўленне і папрасіла дазволу прыступіць да любімай работы. Пераканаць яе перайсці на больш лёгкую работу было немагчыма. І вось Ядвіга Арлоўская зноў на ферме. Даярцы перадалі групу яе ж кароў. Аказалася, што і жывёла не забыла сваю старую гаспадыню.

Здарылася — захварэла

EXILE IN SIBERIA

In February 1897, Lenin was exiled for three years to Eastern Siberia, where he was to live in the village of Shushenskoye, Minusinsk District, Enisei Guberniya.

When he had been in Shushenskoye for a year, Nadezhda Krupskaya, whom he met during his revolutionary activity in St. Petersburg in 1894, joined him there. She had also been arrested in connection with the case of the League, but was allowed to serve her sentence in Shushenskoye, as Lenin's fiancée. There the two were married, and, until Lenin's death in 1924, she remained his true friend, companion and faithful assistant.

During his exile, Lenin drafted the Party programme and wrote more than 30 works. He completed a major work called *The Development of Capitalism in Russia*, which exerted tremendous influence on the Social-Democratic movement in Russia.

While in exile in the wilds of Siberia, Lenin succeeded in establishing ties with the Social-Democrats in St. Petersburg and Moscow, and in other countries.

At that time, after the success of some strikes, a section of the Russian Social-Democrats urged the need for economic struggle only. They called on the workers to struggle only for higher wages, shorter hours and better working conditions. They said it was up to the bourgeoisie to conduct the political struggle. These Social-Democrats were called «Economists», and Lenin saw their activity as a grave danger, for they were impelling the working class to compromise with the bourgeoisie and minimi-

ze its own revolutionary role. The «Economists» were the first opportunists in the working class movement in Russia who tried to subordinate the proletariat's interests to those of the bourgeoisie.

In the summer of 1899, Lenin received from St. Petersburg a statement of the «Economists» views and wrote his *Protest by Russian Social-Democrats*, which was unanimously approved and signed by 17 exiled Marxists who were in touch with Lenin. He exposed the erroneous and harmful views of the «Economists» and mapped out the main tasks of the Russian Social-Democrats.

FOR A NEW TYPE OF MARXIST PARTY

In exile, Lenin thought out the plan for establishing a Marxist Party, which, because of the fierce tsarist regime, had to be done illegally. The plan was based on the idea of an all-Russia political newspaper, which was to rally the Social-Democratic committees and groups throughout Russia on the principles of revolutionary Marxism, start general preparations for a Party congress, and work out the Party's programme and rules.

When his term of exile ended on January 29th, 1900, Lenin left Shushenskoye with Nadezhda Krupskaya, but the tsarist government had prohibited him from settling either in Moscow or St. Petersburg, or in any of the industrial centres. To be closer to St. Petersburg, he decided to settle down in Pskov.

Lenin at once vigorously set about implementing his plan for a newspaper, making thorough and detailed preparations. But it became increasingly dangerous for him to remain in the country. It was almost impossible to

start a revolutionary working-class paper in Russia because of police harassment, so Lenin decided to go abroad. On July 16th, 1900, he went to Germany, where the paper was to be published. It was decided to call the newspaper *Iskra* (The Spark). *Iskra* was smuggled into Russia with the aid of Lenin's revolutionary followers. Lenin was its guiding spirit, and active contributor. In the spring of 1902, he and the other members of the editorial board moved to London, where the paper was to be issued, and then to Geneva.

Iskra did become the party organizer. Lenin wrote a great many articles for *Iskra* and *Zarya*, the theoretical organ of the Social-Democrats. At this time, he also worked out the draft agrarian programme for the Party's Second Congress, and his pamphlet, *To the Rural Poor*, played a big part in spreading and explaining the ideas of the Party programme. In the pamphlet, Lenin explained in clear and simple terms what the labour party was working for, and why the peasant poor needed to be in alliance with the workers. He wrote: «We want to achieve a new and better order of society: in this new and better society there must be neither rich nor poor: all will have to work. Not a handful of rich people, but all the working people must enjoy the fruits of their common labour. Machines and other improvements must serve to ease the work of all and not to enable a few to grow rich at the expense of millions and tens of millions of people. This new and better society is called socialist society. The teachings about this society are called socialism».

(To be continued)

ПРИВЕТЛИВЫЕ УЛЫБКИ ЛЮДЕЙ

56 лет прожил я в Америке и все время мечтал о том дне, когда смогу вернуться на Родину. Наконец, этот день настал. 10 сентября я вылетел на советском самолете из Нью-Йорка. В Москве пересел на другой самолет, который доставил меня в Керчь.

Еще из окна я увидел большую группу людей с цветами в руках. Это меня встречали родные. Невозможно передать словами волнение, охватившее меня. Если бы меня не поддержали, я бы, наверно, упал. Думал, что разучился плакать, а тут слезы застлали глаза. После объятий и поцелуев все сели в машины и поехали к моей сестре, у которой я и живу сейчас.

Всего в двух кварталах море. Воздух свежий, чистый, в изобилии фрукты — виноград, яблоки, груши. Комната у меня хорошая, со всеми удобствами. Постепенно привык к климату. Сей-

час, когда мое здоровье вошло в нормальную колею, делаю большие прогулки. Исходил пешком весь город. Люди здесь очень добры ко мне, старину. Везде вежливость и приветливые улыбки.

Первый раз в жизни был свидетелем торжественных празднеств в честь годовщины Великой Октябрьской социалистической революции. А на Новый год меня пригласили в школу-десятилетку на елку. Огромная елка была очень красиво убрана и вся переливалась огнями. Дед-Мороз раздавал детям подарки, а потом было показано большое представление.

Я счастлив, что вернулся на Родину. О своих впечатлениях написал друзьям в Соединенные Штаты. Пусть знают мои знакомые в Чикаго и Нью-Йорке, как приняли меня на Родине.

М. СУХОЦКИИ.

г. Керчь.

ВЕТЭРАН ДЗВЮХ ВОЙНАЎ

...Хосе Сірухеда-Естэве — іспанец з правінцы Тарагона. З малых год Хосе звездаў галечу і бяспраўе. У чатырнаццаць гадоў ён працаваў сталаром у прыватнай майстэрні «Агусцін Серас». Скончыўшы лётную школу, Сірухеда ў 1936 годзе ўступае ў рады рэспубліканскай арміі. Тры гады змагаецца адважны лётчык на фронтах за сваю свабоду радзімы.

...Канцэнтрацыйны лагер у Францыі. Допыты і катаванні. Толькі ўдалыя ўцёкі з групай іспанцаў выратавалі яму жыццё. Цяпер

і гасцінна сустракалі савецкія людзі ў тыя незабыўныя дні палітэмігрантаў з Іспаніі. Але нядоўгай была мірная праца Хосе на савецкай зямлі. Пачалася Вялікая Айчынная вайна. Старшы лейтэнант Ваенна-Паветраных Сіл Савецкай Арміі граміў нямецкіх сцявятнікаў.

Цяпер ветэран дзвюх войнаў працуе на Мінскім падшыпніковым заводзе. Ён ужо ў другі раз выбраны дэпутатам Мінскага гарадскога Савета.

любімца даяркі Піёна. Параліца са спецыялістамі і вырашылі: пакуль карова яшчэ ў целе — здаць яе на мясакамбінат. Але Ядвіга Іванаўна не згадзілася. Яна паіла Піёну адварам з Ільвінога сям'я, па травіцы падбірае корм. І справа пайшла на папраўку. Цяпер Ядвіга Іванаўна атрымлівае ад яе па 16—18 кілаграмаў малака ў дзень і ганарыцца сваёй выхаванкай.

Разам з Ядвігай Арлоўскай на ферме працуюць Надзея Варонік, Валянціна і Ганна Сабко, Марыя Лукашэвіч, Ганна Турко. Як у дружнай сям'і, кожная даярка ў любую мінуту гатова прыйсці на дапамогу сяброўцы. Калі ўвалі на ферме механічную дойку, усім даяркам давалася пахвалывацца: як яно будзе. Але паступова ўсё ўвайшло ў нармальную каляіну, толькі ў Ганны Чурко чамусьці не ладзілася. Сяброўкі дярпалі вучылі яе і дапамаглі набыць неабходныя навыкі ў механічнай дойцы.

Тэхнічную службу ў калгасе ўзначальвае інжынер Іван Лукашэвіч. Гаспадарка ў яго вялікая: 30 трактараў розных марак і прызначэння з поўным наборам сельскагаспадарчых прылад, 3 пагрузчыкі-бульдозеры, 10 зернеўборачных камбайнаў, 22 трактарныя сеялкі, 8 бульбакапалак, 17 грузавых

аўтамашын і іншая тэхніка. Розныя ўчасткі вытворчасці абслугоўваюць 165 электрухавікоў.

Калгасныя механізатары, а іх налічваецца больш паўсотні, здольны справіцца з любым складаным вытворчым заданнем. Многія з іх дасканалы валодаюць 2—3 сумажнымі спецыяльнасцямі і гатовы ў любую мінуту замяніць таварыша ці прыйсці яму на дапамогу.

Прыемна паглядзець на палі, апрацаваныя трактарыстамі братамі Уладзімірам і Віктарам Голас. Паверхня гладкая, без адзінага агрэха, акуратна запраўлены краі ворыва. Старанная апрацоўка палёў у спалучэнні з добрай запраўкай іх мінеральнымі і арганічнымі ўгнаеннямі, пасевам гатунковым насеннем і захаваннем іншых агра-тэхнічных правілаў аплачвае працу багатым жнівом. У час жніва Віктар перасаджаецца з трактара на камбайн і намалочвае з гектара да 40 цэнтнераў азімай пшаніцы. Ніколі крошчыная зямля не была такой шчодрай, як пры калгасным ладзе.

Па 400 цэнтнераў з гектара сабраў звенняры Іван Бабко і Мікалай Драгун, якія вырошчваюць цукровыя буракі. Яны — удзельнікі Быстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР.

У мінулым годзе за рэалі-

заваную сельскагаспадарчую прадукцыю калгас атрымаў больш 430 тысяч рублёў чыстага прыбытку.

На што ж выдаткоўвае арцель грамадскія сродкі?

Старшыня Абрам Мацкоўскі выказаўся крыху сухавата, але даволі дакладна:

— Рост арцельных даходаў дазваляе ўсё большыя сумы накіроўваць на ўзвышэнне вытворчых і культурна-бытавых будынкаў, набыццё тэхнікі і г. д. Толькі за апошнія чатыры гады пабудавана 6 кароўнікаў, столькі ж цялятнікаў, майстэрня для рамонту трактараў і іншых машын, 8 складаў для захоўвання збожжа, 2 механічныя крыткі такі. На ўласныя сродкі калгас узвёў цагляны будынак сярэдняй школы, двухпавярховы будынак для праўлення і сельсавета, палац культуры, 7 брыгадных клубаў, камбінат бытавога абслугоўвання, сталовую, магазін, радзільны дом, 4 грамадскія лазні, фельчарска-акушэрскі пункт, дзе ёсць зубаўрачэбны кабінет. Медпункту перададзена машына хуткай дапамогі. У калгасе ёсць водаправод, працуюць 2 стацыянарныя кінаўстаноўкі і 2 бібліятэкі.

А жыллёвае будаўніцтва? Год пяць назад аўтару гэтых радкоў давалася пабываць у Крошыне і іншых населеных пунктах сельгасарцелі. Памятаю, многія будынкi ў вёсках

мелі тады несамавіты выгляд.

Граязджаючы цяпер па населеных пунктах калгаса, усюды бачыў новыя, большай часткай цагляныя дамы пад шыферам з маладымі пладовымі садамі на прысядзібных участках. То тут, то там узніклі новыя, але ўжо добраўпарадкаваныя вуліцы. У кожным доме электрычнасць, радыё, больш 250 сем'яў набылі тэлевізары. Толькі за апошнія гады пабудавана звыш 200 новых жылых дамоў. Большая частка з іх узведзена за кошт сельгасарцелі.

А зусім нядаўна напоўніўся звонкімі дзіджачамі галасамі новы будынак дзіцячага сада-ясляў на 50 месца. Засвяціліся вокны яшчэ ў двух новых чатырохкватэрных і дванаццаці аднакватэрных жылых дамах. А будаўнікі ўсё спяшаюцца і спяшаюцца. Ды вясны павінны ўвайсці ў строй новыя жыллыя і грамадскія будынкi.

Павялічылася і аплата працы калгаснікаў. За няць год яна ўзрастае з 1 рубля 58 капеек да 3 рублёў 73 капеек за працоўны дзень.

У мінулым годзе, напрыклад, з агульнай сумы грашовага даходу (1 327 тысяч рублёў) на аплату працы выдаткавана 730 тысяч — у сярэднім па 1 265 рублёў на кожную сям'ю. А заробтак найбольш стараных працаў-

нікоў палёў і фермаў яшчэ вышэй. Калгасны пастух Леанід Еўсвяткі атрымаў за сваю працу з калгаснай касы 1 840 рублёў, трактарыст Уладзімір Голас — 1 718, даярка Надзежда Варонік — 1 713.

А ў кожнага з іх ёсць яшчэ прысядзібны ўчастак, уласная жывёла і птушка, за кошт якіх амаль кожная сям'я забяспечвае сябе мясам, малаком, бульбай, гароднінай. Такім чынам, заробтак, які калгаснік атрымлівае з касы, ідзе ў асноўным на набыццё вопраткі, абутку, мэблі, тэлевізараў, пральных машын і іншых прадметаў быту.

Побач з добрай аплатай працы калгаснікі атрымліваюць немалую дапамогу з грамадскіх фондаў арцелі. У апошнія гады выдаткоўваецца больш чым на 10 тысяч рублёў на аплату водпуску, больш 35 тысяч на пенсіі калгасным ветэранам працы. Працаўнікі сяла атрымліваюць бясплатна медыцынскую дапамогу.

Сельгасарцель з'яўляецца штогадовым удзельнікам Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР, узнагароджана дыпламамі першай, другой і трэцяй ступеняў, а таксама дыпламам гонару. Залатыя, сярэбраныя і бронзавыя медалі ўручаны 30 перадавікам вытворчасці.

Ул. ЖЫХАРАУ.

Вячэрні Мінск. Кінатэатр «Партызан» на вуліцы Талбухіна. Фота М. МІНКОВІЧА.

не ўяўлялі, што такое цягнік ці аўтамашына.

З вялікай любоўю, як найвялікшую каштоўнасць збіраў і запісаў Цітовіч новыя рэвалюцыйныя песні і тэксты, створаныя насельніцтвам Заходняй Беларусі.

Калі восенню 1939 года паваліліся пагранічныя слупы і штучна раздзелены ім народ узяўся ў адзінай сацыялістычнай дзяржаве, запісы этнографічнага набылі незвычайную каштоўнасць. Шырока і поўна карысталіся гэтымі запісамі кампазітары. Музычныя калектывы і салісты ўключалі іх у свой рэпертуар. Загучалі яны і ў шматлікіх самадзейных гуртках, многім з якіх кіраваў сам Генадзь Іванавіч, сумяшчаючы гэту работу з дзейнасцю адказнага рэдактара музычных перадач Баранавіцкага абласнога радыё.

Аднак не прайшло і двух гадоў, як прымнула Вялікая Айчынная вайна. Толькі пасля яе сканчэння Цітовіч зноў вяртаецца на радыё, працягвае арганізоўваць і кіраваць шматлікімі калектывамі мастацкай самадзейнасці, аднаўляе свае фальклорныя падарожжы. З кожным годам да басконцага спісу раённых цэнтраў і вёсак, якія ён наведваў раней, прыбаўляюцца сотні новых.

У большасці з іх ён паспеў пабыць двойчы і тройчы, а ў некаторых і па шмат разоў. Як праві-

парадай, дзеляцца радасцю, шукаюць спачування ў горы.

Дарэмна было б спрабаваць узяць на географічнай карце маршруты яго фальклорных падарожжаў па Беларусі. Ліні такіх падарожжаў злучылі б паміж сабою невялікія гарадкі, праляглі б ад вёскі да вёскі па самых далёкіх раёнах і, пятляючы па лясах і палескіх балотах, перакрываючыся самымі нечаканым чынам, пакрылі б усю рэспубліку.

Слынячыся на кароткі прывал у полі ці лесе, ён выцягвае з кішані патрапаны «Вызначальнік раслін», адшуквае зёлкі, якіх яшчэ няма ў яго вялікім гербарыі, збірае палявыя кветкі. Але больш цікавіць яго кветкі народнай мудрасці — песні і музыка. «Букет», які ён сабраў за сваё жыццё, ужо даўно перавысіў лічбу ў тры тысячы!

Лепшыя песні з гэтых тысяч ён бярэ для сваіх зборнікаў, што адзін за другім выходзяць у розных выдавецтвах. Так, у 1959 годзе выйшаў у свет важкі том «Песні беларускага народа», які складалі 296 песень, найбольш папулярных у рэспубліцы і каштоўных у мастацкіх адносінах. Фактычна гэта была першая ў гісторыі беларускай музыкі анталогія народнай песні і значэнне яе выходзіла далёка

Якімі творамі адзначыць сёлета выдавецтва «Беларусь» дзве знамянальныя даты — 100-годдзе з дня нараджэння У. І. Леніна і 25-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў? На гэта пытанне адказвае дырэктар выдавецтва Захар МАТУЗАЎ.

З вялікай адказнасцю працуем мы цяпер над выкананнем плана нашай выдавецкай Ленініаны, які ўключае ў сябе каля трыццаці выданняў — кніг, брашур, плакатаў, паштовак. Любоўна рыхтуем да выдання рад важных, заўсёды актуальных твораў У. І. Леніна, такіх, як «Дзіцячая хвароба «левізны» ў камунізме», «Вялікі пачынае», «Аб значэнні вайсковых матэрыялізму», «Задачы саюзаў моладзі», «Партыйная арганізацыя і партыйная літаратура».

Вялікую цікавасць мае зборнік «Пісьмы працоўных Беларусі У. І. Леніну», які рыхтуецца другім, дапоўненым выданнем. У яго ўвайшло каля дзвюхсот дакументаў — пісьмаў, тэлеграм, рэзалюцый. Кожны прыведзены ў гэтым зборніку дакумент — яркае сведчанне вялікай любові беларускага народа да Ільіча.

Імя Леніна ў Беларусі, як і на ўсёй краіне, носіць многія прамысловыя прадпрыемствы, калгасы і саўгасы, установы навукі і культуры, навучальныя ўстановы. Іх калектывы прыкладаюць многа старання, каб сваімі справамі апраўдаць высокі гонар насіць такое дарагое імя, самааддана працаваць над ажыццяўленнем ленінскіх прадвызначэнняў. Аб гэтым раскажа чытачам зборнік «Імя Леніна», які мы цяпер рыхтуем да выпуску ў свет.

Аб велізарнай пераўтвараючай сіле і трыумфе ленінскіх ідэй раскажваюць на матэрыялах і фактах з жыцця нашай рэспублікі кандыдаты гістарычных навук С. Саламаха і В. Коршук у сваёй брашурцы «Ідэі Леніна перамагаюць».

Сёлета наша выдавецтва выпускаць у свет і некалькі буйных работ па гісторыі Камуністычнай партыі Беларусі.

Геральдзі нашых людзей у гады Вялікай Айчынай вайны прысвячаны мемуары былога начальніка Беларускага штаба партызанскага руху П. Калініна «Партызанская рэспубліка». Яна толькі што выйшла ў свет, ужо здарэна намі кнігагандлючым арганізацыям. У вытворчасці знаходзіцца вялікі зборнік успамінаў беларускіх і польскіх партызан «У адзіным страі» — аб сумеснай барацьбе ў гады Вялікай Айчынай вайны супраць гітлераўскіх акупантаў.

Упэўнены, што чытачы з вялікай цікавасцю сустрэнуць выпуск кнігі «У памяці народнай» — ілюстраваны даведнік па памятных месцах Беларусі, звязаных з падзеямі Кастрычніцкай рэвалюцыі і Вялікай Айчынай вайны.

Падпісаны да друку і ў хуткім часе выйдзе ў свет альбом фотаздымкаў былога ваеннага карэспандэнта В. Аркашова «Франтавымі дарогамі».

Воінам Савецкай Арміі, іх подзвігам у гады Вялікай Айчынай вайны прысвячаны: кніга ўспамінаў былога разведчыка Н. Рыдзёўскага (у яго групу ўваходзіла вядомая разведчыца — геранія тэлефільма «Выклікаем агонь на сябе» А. Марозава); зборнік нарысаў «Хроніка салдацкай славы» — аб воінах-беларусах, поўных кавалераў ордэна Славы; «У баях за Беларусь» — зборнік успамінаў маршалаў Савецкага Саюза Жуківа, Цімашэнкі, маршала артылерыі Казакова, генералаў Цюленіна, Русіянава і іншых.

Аб страшнай трагедыі беларускай вёскі, спаленай гітлераўцамі ў гады часовай акупацыі Беларусі, раскажа нарыс Н. Андрушчанкі «Хатынь».

Як ні ў адзін год, многа мы выпускаем сёлета кніг, якія раскажваюць аб партызанскім руху на тэрыторыі нашай рэспублікі ў гады вайны. Гэта «Салдаты партызанскага фронту» К. Груздзевы — былога камандзіра асобнай дэсантнай групы, якая дзейнічала ў Брэсцкай вобласці; «На фронце і ў тыле ворага» М. Джагарова — афіцэра Савецкай Арміі і беларускага партызана; «Аб іх не паведамлялі зводкі» А. Бароўскага — аднаго з кіраўнікоў брэсцкага антыфашысцкага падполля; «Вечны агонь» Р. Магільскага — Героя Савецкага Саюза, сакратара Мінскага падпольнага абкома КПБ, камандзіра Барысаўска-Бягомльскага злучэння.

Акрамя вышэйназваных, мы выпускаем цэлы рад мастацкіх твораў беларускіх пісьменнікаў, дакументальных апавесцей, з якімі многія чытачы паспелі пазнаёміцца па папярэдніх выданнях.

ТЫСЯЧЫ ЗВОНКІХ СТРУН

Як часта даводзіцца чуць пра новыя поспехі Дзяржаўнага народнага хору Беларускай ССР, чытаць у савецкіх і замежных друку рэцэнзіі аб яго гастрольных паездках і міжвольна звязваць усё гэта з прозвішчам наземнага мастацкага кіраўніка і арганізатара калектыву Г. І. Цітовіча.

Як жа ён пачынаў свой шлях у мастацтва, што зрабіла яго такім, якім мы яго ведаем і любім? І каб адказаць на гэта, трэба ў першую чаргу раскажаць пра Г. І. Цітовіча як пра этнографа, фалькларыста, чалавека, які так шмат зрабіў менавіта ў галіне народнага мастацтва.

Цяпер, напэўна, цяжка будзе сказаць, калі пачала вызначацца яго любоў да мастацтва. Магчыма, зарадзілася яна ў доўгія зімовыя вечары, калі ўся сям'я Цітовічаў слухала народныя песні, вялікім знаўцам якіх была бабуля Генадзя. А магчыма, што ўзнікла яна ў гады заняткаў у семінары, на рэпетыцыях семінарскага хору, якім кіраваў выпускнік Пецярбургскай кансерваторыі, здольны прывіць вучням любоў да музыкі.

Але хутчэй за ўсё «вінаваты» ў гэтым Рыгор Раманавіч Шырма і яго гімназійны хор, нязменным удзельнікам якога быў некалькі гадоў і Генадзь Іванавіч. Ён і раней любіў і ведаў мноства беларускіх народных песень, а пасля знаёмства з Шырмай любоў гэта стала і мацнейшая, і больш свядомая, мэтанакіраваная.

Так ці інакш, але, скончыўшы вленскую семінарыю, Генадзь Іванавіч не стаў больш вучыцца ў духоўнай акадэміі. Нягледзячы на шматлікія цяжкасці і перашкоды, здае іспыты на прыродазнаўча-матэматычны факультэт Віленскага ўніверсітэта. Але за вучобу трэба было плаціць. За невялікую плату ён сinyaў у канцэртах, час ад часу выступаў як саліст, а неўзабаве арганізаваў мужчынскі вакальны квартэт са сваіх сяброў на семінары, якія, як і ён сам, сталі студэнтамі ўніверсітэта.

А яшчэ праз некаторы час Генадзь Іванавіч становіцца кіраўніком універсітэцкага хору. Калектыв прымаў актыўны ўдзел у канцэртах студэнцкага клуба, і менавіта тут Цітовіч пазнаёміўся з прафесарам кансерваторыі Тадэву-

шам Шалігоўскім. Закаханы ў сваю справу, здольны хутка разбірацца ў людзях, ён адразу ж убачыў у Генадзь Іванавічу будучага музыканта і настолькі ва раіў яму паступіць у кансерваторыю. Так студэнт-біблаг, не пакідаючы заняткаў ва ўніверсітэце, становіцца яшчэ і студэнтам кансерваторыі.

Яшчэ за некалькі год да гэтага юнак захапіўся запісамі беларускіх народных песень. З кожным новым запісам узрасла ўмельства фалькларыста-аматара, выканаўцаў зтрымліваў ён ненадоўга, запісаў хутка і пісьменна. Калі «рэпертуар» родных мясцін быў вычарпаны, ён стаў наведвацца ў бліжышнія вёскі, а ў час летніх канікулаў зрабіў сапраўднае фальклорнае падарожжа на лодцы і плытка па Дзвіне аж да яе ўпадзення ў Заходнюю Дзвіну.

Да свайго паступлення ў кансерваторыю Генадзь Іванавіч меў ужо даволі значную колькасць сабраных матэрыялаў, аснову якога складалі беларускія народныя песні.

Усё гэта дало магчымаць маладому этнографу ўжо на другім курсе кансерваторыі зрабіць даклад, а потым і надрукаваць артыкул «Беларускія валачобныя песні». А яшчэ праз год, у верасні 1936 года, у кракаўскім штотыднёвіку «Кур'ер літэратурна-навуковы» ляўляецца артыкул Генадзя Цітовіча «Беларуская народная музыка».

Генадзь Іванавіч аб'ездзіў усю Заходнюю Беларусь, не адзін раз перасек з канца ў канец Польшчу, ездзіў у самыя глухія вёсачкі і хутары, дзе не толькі ніколі не бачылі фалькларыстаў, але нават

ла, гэта былі мясціны, дзе існавалі добрыя народныя хоры, што прадстаўлялі вялікую этнаграфічную цікавасць. Так працягвалася сапраўднае творчае сяброўства Генадзя Іванавіча са сваімі калегамі па народнаму мастацтву і, у першую чаргу, з кіраўніком народнага хору вёскі Азершчына Таццянай Карнеёўнай Лапацінай. Тут было зроблена нямала цікавых запісаў традыцыйных і сучасных песень. Тут фалькларыст з цікавасцю назіраў за работай творчай групы хору па складанню песень, нярэдка прымаў у гэтым удзел і сам.

А калі ў 1949 годзе Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР за п'яніну працу па развіццю самадзейнага мастацтва надаў лепшым з лепшых кіраўнікоў народных калектываў званне заслужаных дзеячоў мастацтваў Беларусі, то ва Украе, побач з прозвішчам Т. К. Лапацінай, стаяла і прозвішча Генадзя Іванавіча Цітовіча.

...У яго сціплай кватэры па вуліцы Казлова, амаль заўсёды можна сустрэць кіраўніка якога-небудзь народнага хору альбо дзедка з сівой барадой, які прыехаў у Мінск з этнаграфічнай групай і карыстаецца гасціннасцю свайго гаспадара. А Генадзь Іванавіч тым часам шукае па горадзе нейкае надзвычай рэдкае лякарства для Таццяны Карнеёўны Лапацінай ці складаныя акуляры каму-небудзь са сваіх знаёмых-харыстаў, адпраўляе некуды ноты новай песні, адказвае на пісьмы ці выконвае самай нечаканым даручэнні сваіх вясковых сяброў.

Лепшым адпачынкам для слабе лічбы ён паездкі ў самадзейныя народныя хоры, часта бывае ў Рэчыцы, Каралічах, Любчы, Морачы і іншых вёсках.

Але найбольш часта збочвае ён на дарогу ў Вялікае Падлесце. Амаль трыццацігадовае сяброўства з тутэйшымі харыстамі зрабіла яго сапраўдным сваяком усіх жыхароў вёскі. Да яго ідуць за

за межы звычайнага фальклорнага зборніка.

Побач з традыцыйнымі народнымі песнямі тут сабраныя песні пра барацьбу за Савецкую ўладу, стаўленне і ўмацаванне калгаснага ладу, рэвалюцыйныя песні Заходняй Беларусі, народная творчасць часоў Вялікай Айчынай вайны і пасляваеннага перыяду.

У 1962 годзе Генадзь Іванавіч выпускае зборнік «Польскія народныя песні» — вынік яго колішніх фальклорных падарожжаў у студэнцкія гады. А да 50-годдзя БССР і Камуністычнай партыі Беларусі этнограф здаў у набор сваю найбольш грунтоўную працу — «Анталогію беларускай народнай песні».

Зроблена нямала, але прага да новых запісаў, новых падарожжаў, новых сустрэч з людзьмі ніколі не пакідае Генадзя Іванавіча, а з гадамі нават узрасла. Нездзе ў вярхоўях Нёмана ў яго ёсць старанькая лодачка, на многіх іншых беларускіх рэчках знаёмыя дзядзькі ў любівае хвіліну здабудуць для яго плыт. І летам, у час свайго чарговага адпачынку, ён наладжвае працяглыя экспедыцыі, абраўшы сабе опадарожнікамі каго-небудзь з пісьменнікаў, паэтаў, кампазітараў, музыкантаў — ці проста людзей, якія любяць беларускую песню.

Народнае мастацтва заўсёды застаецца маладым. Напэўна, і людзі, улюбёныя ў яго, якія аддаюцца яму без астачы, не стареюць так хутка, як іншыя. Такія думкі міжвольна прыходзяць у галаву, калі сустракаеш народнага артыста Савецкага Саюза Генадзя Іванавіча Цітовіча. Заўсёды вясёлы, дасціпны, жывы, не паседлівы, ён раптоўна знікае на некалькі дзён, з'яўляецца, як віхур, і зноў знікае. Грабуючы камфортам і хатняй утульнасцю, не звязаючы на надвор'е, кожную вольную гадзіну ён гатовы падарожнічаць.

Д. ЖУРАЎЛЕУ.

ЦВЕТЕТ СВОБОДНЫЙ КАЗАХСТАН

С. НИЯЗБЕКОВ,

Председатель Президиума Верховного Совета Казахской ССР

Приближается 100-летие со дня рождения Владимира Ильича Ленина. В связи с этой знаменательной датой редакция обратилась к руководству Казахской Советской Социалистической Республики с просьбой рассказать читателям «Голосу Радзiмы», как благодаря ленинской национальной политике в братском содружестве советских социалистических республик развивается Казахстан. Сегодня мы печатаем статью Председателя Президиума Верховного Совета Казахской ССР **С. НИЯЗБЕКОВА**, написанную для нашей газеты.

процентов выплавки меди и цинка.

Совершенно заново в Казахстане были созданы черная металлургия и химическая промышленность, машиностроение и нефтепереработка, многое другое.

Мы экспортируем свою продукцию более чем в 70 стран всех пяти континентов. Среди экспортируемых казахстанских товаров — цветные и редкие металлы, станки, оборудование, научная и медицинская аппаратура, приборы автоматки, шампанское, меха, каракуль.

Промышленные предприятия нашей республики построены по последнему слову мировой техники. В Джезказгане, выросшем в пустыне городе, действуют меднорудные шахты, в которых все производственные процессы на 100 процентов механизированы и на 70 процентов автоматизированы. На пустынном полуострове Мангышлак опресняют морскую воду две уникальные установки. Ежегодно в промышленность республики вводятся 200—300 комплексов — механизированных поточных автоматических конвейерных линий.

Нашу республику часто называют «подземной кладовой» Советского Союза, краем будущего. Только недавно обнаруженные запасы нефти на Мангышлаке позволяют в перспективе давать 80—100 миллионов тонн «черного золота» в год. Казахстан располагает также огромными запасами угля, меди, цинка, свинца, алюминия, титана, магния и других металлов, а также уникальными месторождениями фосфоритов.

Богатейшие природные ресурсы Казахстана и делают его краем будущего. Достаточно назвать лишь несколько из ведущих сейчас строек. Это один из крупнейших в Союзе металлургический комбинат в Темиртау, комплекс предприятий по добыче и переработке фосфоритов в Каратау, крупнейший в мире Лисаковский железнорудный комбинат, новый нефте- и газодобывающий район на Мангышлаке, Павлодарский индустриальный

центр, включающий предприятия тракторостроения, химии, нефтепереработки, производство алюминия и электроэнергии, крупнейший в мире угольный разрез на 45 миллионов тонн топлива в год в Экибастузе, Капчагайский гидроузел, который не только даст много электроэнергии, но и позволит оросить до 500 тысяч гектаров плодородных, но пока пустынных земель.

На нашу республику приходится более 14 процентов посевных площадей Советского Союза, в том числе 26 процентов плантаций, 55,7 процента пастбищ.

Сельское хозяйство Казахстана — наиболее механизированное в Советском Союзе. На каждого работника, занятого в сельском хозяйстве, приходится в среднем механизмов мощностью в 22 лошадиные силы. Теперь техника любого нашего совхоза и колхоза имеет большую мощность, чем все двигатели дореволюционного Казахстана. Республика стала крупным потребителем и производителем минеральных удобрений.

Если и до освоения целинных посевные площади Казахстана более чем вдвое превышали дореволюционный уровень, то с 1954 года они расширились еще более чем втрое, достигнув 30 миллионов гектаров. За последние три года среднегодовой сбор зерна в республике составил 19,7 миллиона тонн. Казахстанский хлеб — один из самых дешевых в стране.

Сейчас в Казахстане много крупного рогатого скота, свиней, лошадей, овец и коз. К началу текущего года, например, только численность овец составила 31 миллион голов.

Сельское хозяйство республики производит зерновые, преимущественно пшеницу, хлопкок, сахарную свеклу, масличные культуры, овощи, плоды, ягоды, виноград, мясо, шерсть, молоко, высококачественный каракуль. Характерной особенностью последних лет является интенсивная электрификация и химизация всего сельского хозяйства республики. Это ведет к значительному повы-

шению урожайности, а также продуктивности животноводства. Особенно большие успехи достигнуты в рисоводстве. Казаху Ибраю Жахаеву принадлежит мировой рекорд урожайности риса.

Динамизму экономического развития республики соответствует и быстрый прогресс народного образования, здравоохранения, науки и культуры. Сейчас в Казахстане школьных учителей значительно больше, чем прежде было учеников, а студентов еще больше. В республике 43 высших учебных заведения. На 10 000 жителей приходится 140 студентов — значительно больше, чем, например, в Англии, Франции, Италии.

В решении крупнейших проблем хозяйственного и культурного строительства активно участвуют ученые 160-ти научно-исследовательских учреждений Казахстана во главе с национальной Академией наук. Круг исследований включает тайны атомного ядра и космоса, прогнозирования полезных ископаемых и победы над раком.

Об уровне массовой культуры свидетельствует наличие 6,5 тысячи библиотек, 21 профессионального театра (не считая народных), спектакли которых ежегодно посещают почти 3 миллиона человек, издание 294 газет и 76 журналов на казахском, русском, уйгурском, корейском, немецком, узбекском и

других языках. Ежегодно казахстанские издательства издают более полутора тысяч названий книг тиражом в 17—18 миллионов экземпляров.

После революции казахский народ создал национальную оперу и балет, симфоническую и камерную музыку, станковую живопись, в каждой области искусства выдвинул крупных мастеров. Международное признание получили некоторые наши кинофильмы. Произведения писателей и поэтов Казахстана Мухтара Ауэзова, Сабита Муканова, Габита Мусрепова, Тахави Ахтанова, Олжаса Сулейменова переведены на десятки языков мира.

Результатами всестороннего прогресса республики гордится каждый казах. И каждый пользуется благами этого прогресса. Люди стали жить зажиточно. В корне изменился их быт благодаря современным жилищам с электричеством, радио, телевидением.

Плоды послеоктябрьского цветения не созрели бы без солнца ленинской дружбы народов нашей страны. С первых дней революции и социалистического строительства казахский народ получал огромную и бескорыстную помощь со стороны других народов, других республик Союза. А за последнюю четверть века мы уже с полным правом можем говорить не только о помощи, но и о взаимопомощи. Мало того, успехи экономического и культурного развития Казахстана позволяют ему в последние годы принимать большое участие в помощи, которую Советский Союз оказывает развивающимся странам Азии, Африки и Латинской Америки.

Казахстан — одна из суверенных республик Советского Союза — раскинулся на территории в 2,7 миллиона квадратных километров. По своей территории наша республика в пять раз превышает территорию Франции, почти в 12 раз — Англии, в 17 раз — Японии. Населяют Казахстан около 13 миллионов человек — представители более ста национальностей.

До Великой Октябрьской социалистической революции Казахстан представлял собой колониальную отсталую окраину царской России. Казахи вели в основном кочевой образ жизни и на 98 процентов были неграмотны. Край был лишен крупной промышленности, сельское хозяйство носило примитивный экстенсивный характер. За годы Советской власти Казахстан в корне преобразился.

Впервые в своей истории казахский народ обрел национальную государственность: в августе 1920 года была образована Казахская Автономная Советская Социалистическая Республика, а в 1936 году она была преобразована в Казахскую Советскую Социалистическую Республику.

За советский период первое государство казахов под руководством Коммунистической партии, под знаменем ленинской национальной политики добилось изумительных достижений во всех сферах политической, хозяйственной и культурной жизни республики.

Неузнаваемо изменился экономический облик Казахстана. Сегодняшний Казахстан стал одной из самых высокоразвитых республик Советского Союза с мощной, многоотраслевой индустрией, высокотехнизированным сельским хозяйством, цветущей национальной наукой и культурой.

С самого начала социалистического строительства экономика Казахстана развивается высокими темпами. Валовая продукция всей промышленности Казахской республики к 1968 году превышала уровень 1913 года в 114 раз.

Если до революции здесь производилось лишь 0,3 процента всей продукции России, то сейчас республика производит железной руды и угля в два с лишним раза больше, чем вся царская Россия, а электроэнергии — в 12 раз больше. Казахстан дает 75 процентов общесоюзной выплавки свинца, 40

Алма-Ата, столица советского Казахстана. Студенческий бульвар (слева) и Комсомольская улица.

Фото В. ПОЗДЕНКО и К. МУСТАФИНА.

КІСЛАГУБСКАЯ ПРЫЛІЎНАЯ

У апошнія дні 1968 года свет абяцала паведамленне аб пуску ў СССР доследнай Кіслагубскай прыліўнай электрастанцыі — ПЭС.

Чаму такая маленькая ўстаноўка магутнасцю ўсяго 400 кілават, пабудаваная праз два гады пасля французскай ПЭС Ране магутнасцю 240 тысяч кілават, стала аб'ектам такой пільнай увагі не толькі спецыялістаў, але і шырокіх колаў чытачоў?

Сакрат у тым, што стычка чалавека з прылівам ідзе з пераменным поспехам і патрабуе вырашчыць многія, як меркавалі, непераадольныя перашкоды. Сумны лёс пачатага будаўніцтва амерыкана-канадскага праекта ПЭС Кводзі, які пасля затраты сямі мільёнаў долараў быў выкінуты і, як тады здавалася, назаўсёды нахаваў мару аб пакарэнні прыліўнай энергіі. Прычына фіяска — непамерна высокі кошт збудавання ПЭС Кводзі.

Канструкцыя і метады будаўніцтва Кіслагубскай ПЭС кідаюць выклік праблеме кошту.

У аснове эксперыменту — перанос самых працаёмкіх работ па ўзвядзенню будынка ПЭС у спрыяльныя ўмовы буйнога прамысловага цэнтру — у Мурманск і дастаўка — буксіроўка гатовага будынка ПЭС з Мурманска ў створ. Так яшчэ ніхто нідзе не будаваў.

ФАБРЫКА ВОДАРАЎ

Прадукцыя маскоўскай касметычнай фабрыкі «Свабода» карыстаецца вялікім попытам не толькі ў Савецкім Саюзе, але і за рубяжом. Яна экспартуецца ў Францыю, Канаду, Японію, Польшчу, ААР — усяго ў 26 краін.

Агенцтва друку Навіны прапагандуе ўвазе чытачоў артыкул аб фабрыцы «Свабода».

На сталі дырэктара фабрыкі ёмісты пачак канвертаў з папярэдымі штэмпелямі розных дзяржаў. Аўтар аднаго з пісьмаў — нарвежскі стаматолог Хельге Мірэ.

«Будучы школьным зубным урачом, — піша ён, — я ўжываю метады прафілактыкі карыеса. Я вельмі зацікаўлены ў тым, каб купіць вашу зубную пасту з тым, каб даць яе нашым школьнікам, і спадзяюся, што гэта магчыма. Я лічу, што было б добра атрымаць вашу зубную пасту для продажу ў Скандынавіі...»

— Падобных пісьмаў прыходзіць на фабрыку нямала, — гаворыць Клаўдзія Чыгарына, якая прайшла шлях ад радавой работніцы да дырэктара прадпрыемства.

Я лістаю карэспандэнцыю: пішуць з Польшчы, ААР, краін Афрыкі. У пісьмах —

удзячнасць за добрую прадукцыю, просьба прыслаць тую ці іншую марку мыла, крем, запрашэнне ўдзелнічаць у чарговай міжнароднай выстаўцы.

У асартыменце фабрыкі — 150 назваў: туалетнае мыла, касметычныя крэмы, зубныя пасты, сродкі для догляду за скурай, фарба для валасоў.

Многім жанчынам прыносяць непрыемнасці маршчыны, рабацінне, сухасць ці празмерная тлустасць скуры. Работнікі фабрыкі ў садружнасці з вучоным навуковадаследчым інстытутаў прыйшлі ім на выручку. Шырокую папулярнасць заваявалі ў жанчын многіх краін свету крэмы «Люкс», «Ідэал», якія ўтрымліваюць вітаміны і стымулююць жыццядзейнасць скуры. У крэмах «Алёнка», «Людміла», «Лада» і «Вялюр» выкарыстоўваюцца гармоны, настоі і экстракты лекавых раслін, што робіць гэтыя крэмы бялагічна актыўнымі.

У «мазгавым цэнтры» фабрыкі — касметычнай лабараторыі — яе загадчыца Яўгенія Кабанова расказала:

— Асартымент вырабаў прадпрыемства няспынна абнаўляецца. Мы знялі з вытворчасці рад устарэлых касметычных сродкаў, якія толь-

кі Калектыву аддзела прыліўных электрастанцый Усесаюзнага інстытута «Гідрапраект» трэба было распрацаваць, разлічыць і стварыць у натуре зусім новую канструкцыю — лёгкую, каб яна плавала, і трывалую, каб вытрымала напор марскоў стыхіі.

Калектыву будаўнікоў «Паўночны гідрабуд» уклаў нямала сіл, каб ажыццявіць задуму праекціроўшчыкаў па транспарціроўцы наплаўнага блока.

28 жніўня 1968 года блок усплыў з асадкай, разлічанай з дакладнасцю да аднаго сантыметра, і, падхвонены спачатку лябедкамі, а затым магутнымі марскімі буксірамі, наплыў міма вітаўшых яго караблёў і жыхароў Мурманска ў шасцідзесяціміліметровы пераход у губу Кіслую.

Праз 18 гадзін яго паставілі на рэйдзе Кіслай губы і з верасня пагрузілі на падводную аснову, добра падрыхтаваную вадалазамі Мурманскага марскога параждства.

Так завяршыўся перагон гатовага будынка ПЭС з дока ў створ. Даказана магчымасць будаўніцтва прыліўных электрастанцый наплаўным спосабам.

Л. БЕРНШТЭЙН,
галоўны інжынер праекта і будаўніцтва
доследнай Кіслагубскай ПЭС.

кі ўтойвалі недахопы скуры твару і рук, але не захоўвалі іх ад заўчаснага старэння. Цяпер выпускаем вітамінізаваныя крэмы, якія дапамагаюць захоўваць скуру пруткай, гладкай і папярэджаюць ранніяе з'яўленне маршчыны.

Побач з туалетным мылам фабрыка выпускае і гатункі мыла спецыяльнага прызначэння: касметычнае — «Любімае», «Ланалінавае», лячэбна-прафілактычнае — «Сулсенавае», «Рігіена», «Гаянэ».

Дасягненнем апошніх год з'яўляецца выпуск новых гатункаў туалетнага мыла, якія па якасці і знешняму афармленню не ўступаюць лепшым сусветным узорам. Да іх адносяцца «Люкс», «Бязрозка», «Вялюр», «Свабода», «Марачнае», «Рускі лес», «Экстра» і іншыя.

Фабрыка «Свабода» ўстанавіла трывалы сувязі і навукова-тэхнічнае супрацоўніцтва з французскай фірмай «Лацье Фіс», Савецкія інжынеры-хімікі выкарысталі, у прыватнасці, французскі антыаксідант, які захоўвае туалетнае мыла ад акіслення. Прадстаўнікі фірмы неаднаразова наведвалі фабрыку, выступалі з лекцыямі аб сваім вопыце. У сваю чаргу

французскія госці перанялі вопыт масквічоў.

...У суправаджэнні старшага майстра мылаварнага цэха Міхаіла Кісялёва я пабывала ў цэхах, дзе нараджаецца духмяная прадукцыя фабрыкі. Кісялёў сорак год прысвяціў гэтай справе. Цяпер ён на пенсіі, але дапамагае моладзі парадамі, дзеліцца вопытам. Калі Кісялёў ішоў на пенсію, у яго гонар было выпушчана мыла «Дзядзя Міша».

— Сёлета фабрыцы спаўняецца 125 год, — гаворыць Міхаіл Кісялёў. — Яе гісторыя пачалася ў 40-х гадах мінулага стагоддзя, калі ў Расіі толькі пачала стварацца парфумна-касаметычная прамысловасць. Умовы працы на фабрыцы былі цяжкімі: ўручную загрузалася сыравіна ў катлы для мылаварэння, сушыльная камера запаўнялася мыльнай стружкай пры шасцідзесяціградуснай тэмпературы, у парфумна-касаметычным цэху работніцы ўручную налівалі духі ў флаконы і завязвалі іх ніткамі.

Сёння высокія вартасці і папулярнасць вырабаў «Свабоды» на сусветным рынку засведчаны дыпламамі і медалямі.

Н. ЛАМАНОВА,
(АДН).

10 ТЫСЯЧ ЗНАЁМСТВАЎ

Ці можа стрыманы па прыродзе чалавек стаць «рэкардсменам» свайго горада па знаёмствах? Той, хто пабываў у кватэры інжынера Паўночнага марскога параждства Валяціна Калашнікава, пераканаецца, што можа. Справа ў тым, што інжынер лічыцца лепшым аматарам-кароткахвалевіком Поўначы.

У калекцыі Калашнікава дзесяткі савецкіх, польскіх, амерыканскіх, нямецкіх, венгерскіх узнагарод і дыпламаў за развіццё аматарскіх сувязей, імёны, прозвішчы, адрасы людзей, якія размаўляюць на 156 мовах свету. Нядаўна архангельскі радыёспайпер занёс у хатнюю картатэку юбілейны адрас. Яго дзесяцітысячным радыёпрыяцелем стаў нехта Леслі з Гавайскіх астравоў.

Ю. САДАВОЙ.

Пасля завірухі.
Фотаэціюд М. МІНКОВІЧА.

СМЯЮЦА Польшкія ЖАЎНЕРЫ

ПАБЫЎКА

— Раскладчыце, Кавальскі, — гаворыць сержант, — як вы правялі дні ў час адпачынку?

— Нічога асаблівага, таварыш сержант. Усе сем дзён правёў з сёстрамі.

— І вам не даводзілася сумаваць?

— Не, таварыш сержант. Сёстры былі не мае.

ЦЯРПЛІВАСЦЬ

У час гутаркі аб узнікненні жыцця на зямлі афіцэр, між іншым, сказаў, што жыццё пераносіць пакуты гэтак сама, як і чалавек. Рантам на твары аднаго з салдат ён зайважыў усмешку.

— Што вы бачыце ў гэтым смешнага?

— Нічога, таварыш афіцэр. Я толькі падумалі, як дрэнна адчувае сябе сараканожка, калі на ўсіх яе нагах цесны абутак.

У АУТОБУСЕ

Салдат, убачыўшы афіцэра, падняўся са свайго месца.

— Сядайце, — лагодна гаворыць яму афіцэр.

На наступным прыпынку салдат падняўся зноў.

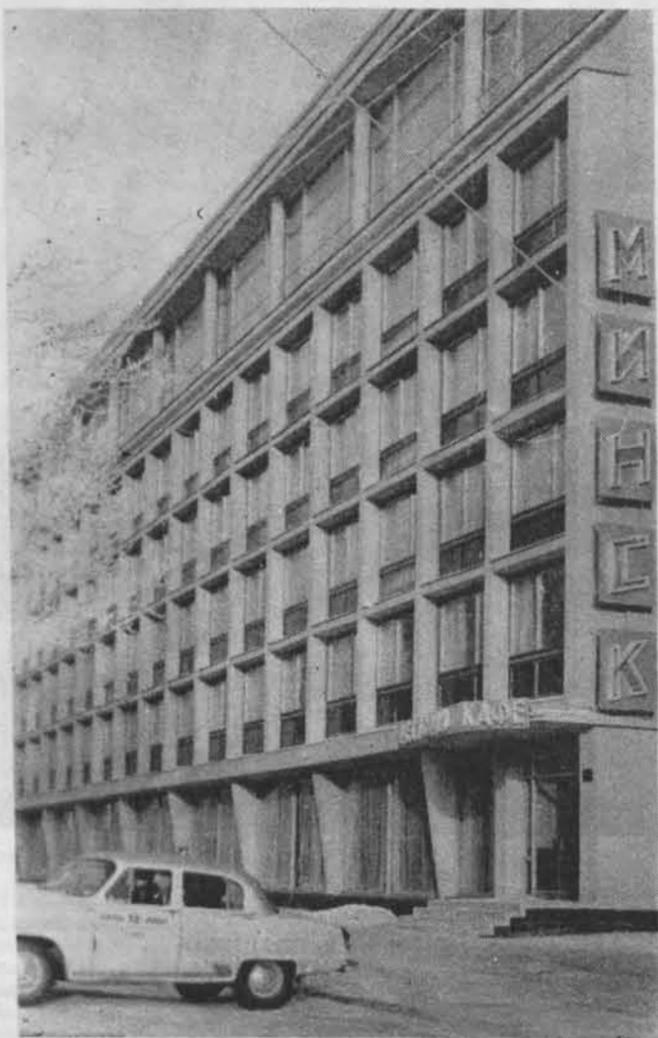
— Я ж вам сказаў: сядайце! — паўтарыў афіцэр.

Яшчэ на адным прыпынку салдат зноў устаў. Афіцэр сурова глянуў на яго:

— ?..

— Дазвольце дэлажыцца. Мне трэба было выходзіць на два прыпынкі рачей.

Пераклаў з польскай мовы
В. КАЛАЧЫНСКІ.

Новы корпус газцініцы «Мінск» і рэстаран, які размяшчаецца на шостым паверсе гэтага будынка.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-93,
6-18-88, 3-15-15.